

Minder hinder begint vóór de uitvoering

Versie	10 september	Van	Vereniging van Waterbouwers
Betreft	Position paper t.b.v. rondetafelgesprek 24 september 2026	Aan	Commissie Infrastructuur en Waterstaat
Aantal pagina's	2		

Aanleiding

De Vereniging van Waterbouwers vertegenwoordigt circa 100 bedrijven die onder andere het onderhoud, de renovatie en de vernieuwing van sluizen, bruggen, vaarwegen en waterkeringen uitvoeren.

De vereniging onderschrijft het (economisch) belang van het beperken van hinder voor scheepvaart, bedrijven en omgeving. Een goede bereikbaarheid over water is essentieel voor de waterbouw. Zo zorgde het lage water deze zomer direct voor hinder en stagnatie in de uitvoering.

De waterbouwsector neemt verantwoordelijkheid voor hinderbeperking tijdens de uitvoering, zeker waar dit om veiligheidsredenen noodzakelijk is. Daarnaast worden, waar hinderbeperking redelijkerwijs mogelijk is, passende maatregelen toegepast. De vereniging constateert echter dat de hoeveelheid hinder en de maatregelen die per project daarbij getroffen worden, in de loop der jaren sterk is toegenomen. In ogenschouw nemende dat er een grote vervangings- en renovatieopgave ligt voor de Nederlandse infrastructuur, zal de hinder de komende jaren nog verder (fors) toenemen, met economische schade tot gevolg. Door middel van het maken van de juiste keuzes kan deze gemitigeerd worden. Het is goed dat de Tweede Kamer hier aandacht voor heeft.

Voortraject

De centrale boodschap aan de Tweede Kamer is dat de grootste winst voor hindermanagement niet tijdens de uitvoering zit, maar in het voortraject:

1. Door uitgesteld onderhoud wordt de onderhoudsopgave en daarmee de hinder groter. Zeker als dit resulteert in ongeplande hinder bijvoorbeeld door een calamiteit zoals bij het Julianakanaal, een kapotte sluis of brug. De economische schade en de overlast worden hierdoor veel groter dan bij geplande werkzaamheden.
2. Door het ontbreken van centrale regie en mandaat op het juiste niveau, is de afstemming en besluitvorming tussen verschillende onderhoudsopgaven, opdrachtgevers en het hindermanagement dat daarmee gepaard gaat, gecompliceerd en tijdrovend. Met als gevolg dat bijvoorbeeld omvaarroutes gelijktijdig gestremd zijn.
3. Wensen en eisen van omwonenden, bedrijven en decentrale overheden zijn qua kosten en baten uit balans geraakt. Alles altijd bereikbaar houden heeft niet alleen een prijsverhogend effect, maar zorgt er ook voor dat werkzaamheden veel langer duren.

Zorg voor voldoende budget en capaciteit

Goed hindermanagement vraagt om voldoende middelen voor onderhoud, renovatie en vervanging van waterbouwkundige infrastructuur.

Uitstel van projecten leidt uiteindelijk tot meer storingen, meer ongeplande uitval en daarmee juist tot meer hinder voor gebruikers. Daarnaast zorgt de huidige onduidelijkheid over de budgetten van Rijkswaterstaat voor onzekerheid binnen de uitvoeringsorganisatie, terwijl er voor de V&R opgave juist werd voorgesorteerd op een versnelling.

De Vereniging van Waterbouwers vraagt de Kamer daarom om vóór het einde van 2026 duidelijkheid te bieden over de beschikbare budgetten voor onderhoud en vernieuwing van de Rijksinfrastructuur, zodat de interne capaciteit, kennis & kunde die nodig is om deze projecten daadwerkelijk te realiseren effectief kan worden ingezet.

Meer centrale regie en integrale aanpak.

Meer financiële middelen zijn slechts een deel van de oplossing. Ook het verkorten van de doorlooptijd van projecten en werkzaamheden, heeft een positief effect op het sneller bereiken van de vervangings- en renovatieopgave. Bij grote projecten zijn meerdere opdrachtgevers en overheden betrokken welke vaak zelfstandig hun projecten voorbereiden en uitvoeren. Dit vergt enorm veel tijd, capaciteit en middelen die beter benut kunnen worden. Het zorgt er ook voor dat de verschillende opgave in het gebied op verschillende momenten uitgevoerd worden, omdat bovengenoemde processen onvoldoende op elkaar zijn afgestemd.

De hinder kan beperkt worden door opgaven in één gebied in één keer uit te voeren.

Maak besluitvorming sneller en eenvoudiger

De ervaring leert dat calamiteiten (bijvoorbeeld een dijkdoorbraak of een damwand die het begeeft) dwingen tot en resulteren in efficiënte(re) besluitvorming en een snelle uitvoering. Eén van de belangrijkste succesfactoren hierbij is dat bevoegd gezag, opdrachtgever en uitvoerende partijen onder druk effectiever gezamenlijk optrekken. De inhoudelijke verantwoordelijken zitten met mandaat aan tafel, waardoor dagelijks ter plaatse beslissingen genomen kunnen worden. Voor gecompliceerde zaken is er dezelfde week nog een escalatiemogelijkheid, waardoor er snel duidelijkheid ontstaat.

Bij grote of urgente projecten met veel hinder pleit de Vereniging van Waterbouwers daarom voor een vergelijkbare aanpak als de calamiteitenaanpak:

- artikel 19.15 van de Omgevingswet uitbreiden, zodat versnelde besluitvorming ook mogelijk wordt voor grote of urgente onderhouds- en renovatieprojecten;
- werken met integrale projectteams waarin bevoegd gezag, opdrachtgever en uitvoerende partijen aan één tafel zitten en gezamenlijk kunnen beslissen;
- besluitvormingsprocessen van verschillende overheden zoveel mogelijk parallel in plaats van opeenvolgend organiseren.

Maak de afweging tussen hinder en uitvoerbaarheid expliciet

Maatregelen om hinder tijdens de uitvoering te beperken zijn effectief, maar hebben ook een prijs. Het openhouden van een doorvaart, tijdelijke voorzieningen of gefaseerde uitvoering leiden regelmatig tot hogere kosten, meer complexiteit en een langere uitvoeringsduur. Daardoor kan een project dat in korte tijd gerealiseerd zou kunnen worden, veranderen in een langdurig project met weliswaar minder dagelijkse hinder, maar een veel langere hinderperiode.

De Vereniging van Waterbouwers pleit niet tegen hinderbeperkende maatregelen, maar voor een expliciete afweging tussen hinder, kosten en uitvoerbaarheid. Met één landelijk uniform kader wordt duidelijkheid geboden richting alle betrokken partijen wat wel of niet kan. Daarbij moet worden beoordeeld of de extra kosten en vertraging daadwerkelijk opwegen tegen de behaalde hinderreductie.